NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V sredo 16. marca 1853. *List 22.*

Razglas.

Njegova c. k. visokost, presvitli gospod nadvojvoda Ferdinand Maks je zavoljo srečne otetve Njegovega c. k. apostoljskega veličanstva tile poziv za izzidanje božje hiše na Dunaju razglasil, ktera ima spomin prečudnega varstva božje previdnosti v véke ohraniti:

„Za Austrio novo hudodelstvo se je zgodilo. Nevarnost, ktera nas pretresne, če se le na njo spomnimo, je šla blizo memo nas; le posebna mila božja previdnost jo je odvernila. Nej večna noč to hudodelstvo zagerne! ali naša hvaležnost in naše veselje nej si spomin postavi, kteri ju bo še v poznih poznih vékih po zasluženju pričal. Za najlepšo nalogo svojega življenja imam, da v nji posebni poziv spoznam, pri resničnim skazovanju, zvestosti in ljubezni, vdanosti in občudovanja za Njegovo veličanstvo povsod pervi biti, in izgovorim zavoljo tega pervi misel, od ktere si morem že pred misliti, da jo bodo mnogi kot spolnjenje že davno živih željá pozdravili“.

„V hiši božji smo otétvo Njegovega veličanstva praznovali, in hiša božja bo najlepši spomin, po kterim zamore Austria svojo hvaležnost in svoje veselje oznanovati. Obernem se tedaj na vse, kteri so z mano ene želje, da se misel, ktera naše serce napolnuje, v veličanskem djanju pokaže, in da se tako dušna sprava za hudodelstvo zgodí, in povabim jih, s svojim pripomaganjem pripomoči, da se bo na Dunaju namenu primerna cerkev sozidala. Kraj se še v tem hipu pervega prevdarka ne more bolj natanjko določiti. Želeti pa je, da bi se ta hiša božja v gotiškim skladu sozidala, ktera je gotovo najbolj prikladna, visokost in bogatost keršanske misli po stavbnijski umetalnosti očitno pokazati“.

„Se vé, da je za kaj tacega silno veliko denarjev treba. Pa cesarstvo ima dovolj posestnikov, kteri se nobeni priložnosti ne odtegnejo, svojo vdanost za cesarja in domovíno, kakor tudi svojo gorečost za vse, kar je lepega, v djanju pokazati, in kterih bistri um dobro spozná, da je premaga čez sile, ktere so v hudobijah 6. in 18. februarja tako jasno pokazale, od kod da so in kam da merijo, nravni red kakor tudi posestvo otélo. Tudi menj premožni bodo svojo dobro misel z darovi, če so še tako majhni, v djanju pokazali. Zavoljo tega smem upati, da se bodo pomočki našli, kaj narediti, kar se z velikostjo reči sklada. Pa prav prav je želeti, da bi vsi, kteri imajo namén za spomin srečnega otenja kaj storiti, svoje darove zidanju naklonijo. „Z zedinjenimi močmi!“ to je pregovor Njegovega veličanstva, in kjer se močí ne zedinijo, ni nič prida storiti mogoče“. Na Dunaju 27. februarja 1853.

Visoka pomemba, ktero ta pobožna zidarija po, njo oživljajočem duhu najčistejšega in najvišjega domoljubja dobí, in z njo ob enem božji previdnosti darovana hvaležnost, ktera domoljubno djanje posvečí, zagotovijo začetju živo in občno vdeležnost, in z njo velik tek, ki je želje presvitlega nadvojvoda vreden.

Krajnska dežela, — ktera se sicer, kar velikost, število prebivavcov in deželno bogatost zadene, z drugimi ne more toliko meriti, da bi veliko delo vspešno podperati mogla, bo gotovo z veseljem svoje storila, da se bo pri tem narodnem spominu toliko vdeležila, kolikor je njeni s pobožnim duhom združeni zvestosti in tolikrat poterjeni nepremakljivi vdanosti do cesarske rodovine pristojno, in gotovo ne bo za drugimi deželami ostala, kadar veljá, čutljeje zvestosti, veselja in pobožne hvaležnosti, ktero je v zboru narodov pred Gospodom nebes in zemlje pokazati in pred oltarjem božjim darovati hitela, tudi v živem djanju pokazati, če veljá, močí k delu zediniti, ktero ima čast občne domovíne sedanjim ljudém in mlajšim s stanovitnim spominom najzvestejše ljubezni skazovati in z gnjusom njenih narodov nad ostudnim hudodelstvom, kakoršnega do zdaj v njeni zgodovini ni bilo brati, tudi svojo vročo hvalo za prečudno varstvo božje previdnosti ohraniti, ktera je nad posvečeno glavo Njegovega c. k. apostoljskega veličanstva v ostudnem napadu 18. februarja tega leta tako očitno čula, in bo v Austrie največjo srečo, kakor tudi v zatrenje njenih sovražnikov in njih hudobnih naklepov gotovo tudi prihodnje enako čula.

Tistim domoljubom na Krajnskem, kteri se hočejo pri tem narodnem spominu vdeležiti, po mogočosti vstreči in jim, kolikor se da, odrajtovanje darov olajšati, sim poskerbel, da se bodo darovi v denarjih v Ljubljani pri poglavarstvinem predsedništvu, potem pri tukajšni c. k. okrajni, pri c. k. deželni glavni denarnici, pri obéh tukajšnih c. k. davknijah in pri mestnim magistratu, kakor tudi pri uredništvu Ljubljanskega nemškega časnika, kteri so rekli, da bodo darove prejemali, in na deželi pri vsih c. k. okrajnijah in njihnih ekspositurah; pri c. k. nabernih denarnicah v Novem mestu in Postojni, pri vsih c. k. davknijah, kakor tudi pri županijah dajati mogli.

Vsi zneski se bodo potem, ko bodo dotični izkazi od oblastnij, uredov in organov, ki jih naberajo, k poglavarstvinemu predsedništvu prišli, v poverstnih spiskih z imenovanjem posamesnih darivcov in njih darov po „Ljubljanskem časniku“ razglasovali.

V Ljubljani 9. marca 1853.

Gustaf grof Chorinsky l. r.
c. k. poglavar.

Podúk v hmeljoreji.

(Dalje.)

Izbera sadík.

Hmelj se zaredí po koreninah. Kdor si želí dobrega pridelka, naj oskerbí sadíke iz nar boljšega kraja, in od tam nar žlahnejših, da se mu stroški splačajo, in tudi gruntni dohodek zboljša. Kakor se je pri vsakterem poljskem pridelku le od dobrega, zdravega in popolnoma dozorjenega semena hvaležin dobiček nadjati, tako se morajo tudi hmeljne sadike od nar manj 4 leta starih štorov jemati. Sadíke mlajših štorov zdivjajo, in pridelk ima malo moke, pa veliko semena, je le nisko cenjen.

Pred sajenjem morajo sadíke dobro preveniti, sicer mladike odganjajo, preden se dobro vkoreninijo, in za naprej vedno hirajo, šibke mladike odganjajo, in slab sad donašajo.

Zrak za hmelj.

Hmelj raste v gorkih in tudi v merzlih krajih, v planjavah, pa tudi na gorah; vendar naj bode hmeljnik vselej v zavetju, sicer se ga bo malo pridelalo. Hudi vetrovi potergajo mladike ali jih odvijajo s prekel, ali clò prekle polomijo, in celi hmeljni germ na tla veržejo.

Hmelj ljubi veliko sonca; torej mu je všečna lega proti poldné, kjer mu kak boršt ali stermi hrib solnčnih žarkov ne prestrega. Nar bolj pripravne za hmeljorejo so plitve dolíne, do kterih močni viharji ne morejo. Ker je pa malo tacih krajev, so tudi druge lege dobre, da le niso na viharnih krajih.

Zemlja za hmelj.

Zemlja hmelju nar všečniši je debela, gorka, s peskom namešana, rodovitna, nekoliko mokroto deržeča ilovka, kjer voda ne nastopa. V taki zemlji nar žlahnejši hmelj zraste.

Slabši ko ta, pa vendar prav dobra zemlja je hladna nekoliko s šuto namešana.

Veliko slabši je merzla mastna ilovka; še slabši peščena zemlja, na kteri se hmelj le v mokrih, zlo rodovitih letih dobro obnaša, sicer pa revno raste.

Vse drugačne zemlje niso za hmeljorejo, zlasti pa taki kraji ne, kodar voda nastopa, in dlje časa stojí, ker v dlje časa pod vodo stoječih krajih koreníne pri štorih pognijejo, in tako hmeljovi štori pod zlo gredó.

Njiva, v ktero čmo hmelj saditi, mora biti globoko prerahljana, in močno zagnojena. Tako njivo je treba po krompirju koj nar manj 8 pavcov globoko preorati, dobro prevleči, in čez zimo v miru pustiti. Pomladi je pervo delo, da se vdelana pregnojena in zrušena zemlja z drevesom, ki ima širok lemež in dolgo desko, posname in na stran odrine, po tem pa spodnja mertvica dvakrat ali clò trikrat na nasprotno stran vdelane zemlje, če je mogoče, dva do tri čevlje globoko, vzdigne in odrine. Je ta spodnja zemlja pusta, nerodovita, jo je treba, preden se orje, dobro pognojiti, da se enakomerno z gnojem zmeša in pregnojí.

V na to vižo narejeno globoko brazdo se na pervo z drevesom verže vdelana pregnojena in verh te pa na drugi strani ležeča iz tal vzdignjena prejšna mertvica. Je to opravljeno, se še znižani razori dobro preorjejo in zrahljajo, in na zadnje celo polje tako dolgo vlači, da je povsod ravno.

Po tem delu pride razpostava količkev za znamnje: kam se bojo hmeljove sadike posadile. Ti količki naj bodo na vse strani po tri, v rodovitni zemlji $3\frac{1}{2}$ do 4 čevlje narazen in do tri čevlje dolgi. Sedaj še le nasleduje vsaja sadik.

Pred vsajo veljá na tanjko pregledati sadíke: al so še žive, ne strohnele, in tudi ne suhe. To se spozna, če so še voljne in se dajo šibiti brez da bi se lomile. Od daljnih krajev poslane ne smejo biti vgrete, ne zaduhle, ne plesnjeve, ne gnjile in tudi ne suhe; prevenjene naj bojo saj še debelosti mazinca z dvéma verstama kali, da ena na zgor, druga na spod zamore odganjati.

Nar boljši se dajo sadíke pošiljati v oskih sodcih, ovite z mahom.

Na sončno ali poldnevno stran vsakterega zataknjenega količa se naredí tikoma osem pavcov globoka jamica, v ktero pridejo dvé močni ali tri slabeji sadike, vse skup tikoma h količu z gor obernjenimi kalmi. Za tem se potlači nanje veržena zemlja; verh njih se pa še dva pavca rahle zemlje verže; tako ostane pri vsakem količku dva do tri pavce globok jameč, zato, ker so sadike večidel tri do štiri pavce dolge. (Dalje sledí.)

Pomočki,

kako bi se ladanjci (kmetje) mestnjanom v omiki bolj približali.

(Dalje.)

Ti za vas tako potrebni poduk bi vam v obilju delila prosveta (razsvitlenje uma), ki nič drugega ni ko budílo uma k mišljenju, da zmožin in jak postane v enakih zadevah in okolnostih sam najti resníco, kar že zmožnosti vašega duha zahtevajo od vas.

Hrepenílo po vedno večem znanju in žejo po resníci nam je premodri stvarnik zasadil globoko v naše serce. Le poglejte dete, ki komaj razumeva vaše besede, kako se žuri iz nevednosti se izkopati. Vsaki dan več vé, in ko se več naučí, veča postaja njegova radovednost. Vse izvijeva, ker bi rado od vsega izaznalo uzrok. Ta radovednost nas sprema (prati) od zibeli tjè do groba. Kdor ti nagib k bistrenju uma in rastenju v vednostih v sebi zaduší, se poživíni, živí v nevedeštvu, sirovosti in stradežu, kar se ne vidi samo pri posamnih človekih, ampak pri celih narodih, ker se nobena stvarnikova postava brez kazni prelomiti ne da.

Kristianska véra, človeštvu razodeta volja božja, nam stavi Boga za uzor, kteremu vedno enakeji prihajati imamo; nam razvijati veleva zmožnosti duha, skopariti s prejetimi talenti in se pripravljati za nebesa.

Zveličar naš, odsij večnega Očeta, ni poznal večega veselja ko učiti nevedne, ki so za resnico imeli odperto serce. To veselje mu je bilo čez jelo in pilo. Vedši pri Jakobovem zdencu nasledke svojega pogovora s Samaritanko, ni mogel jesti od same radosti. Učenci ga nude, on jim pa veli: „jaz imam jesti jed, od ktere vi nič neveste“. Nerazumivši njegovih besed so mnili, da mu je kdo jesti prinesel. Zdej jim recno in določno pové: „to je moja jed, da dopolnem voljo unega, kteri me je poslal, da obavim njegovo opravilo. Kaj napravite, da čez štiri mesce žetva pride? Lejte! polja so že bela za žeti“ — in kaže na bližajoče se Samaritane.

Z Jezusovim duhom nadušeni misionari loteči se razširevanja vére, gledajo vselej vstanoviti tudi šole; s čim so tudi naši verli slovenski misionari v srednji Afriki začeli.

In kako ne bi, kadar prosveta in omíka ni samo pospešnica časnega blagostanja, ampak je ona tudi ena zmed unih popolnomast, ktere si mi prisvojevati imamo, da Bogu bolj enaki postajemo. Zaverševati nemoremo telesa, ki je minljiv prah, in ga na smertno uro slečemo ko razderto opravo, neumerlega duha pa smo dolžni in

le njega zamoremo oplemenjevati, ker le on ima zmožnosti take, da se zaverševati dajo, in njegov obstanek je večin.

Iz rečenega tedej bistra biva naša dolžnost: neprenehoma razsvitlevati in zobraževati ne le svoj um, ampak tudi pomagati in s svojim premoženjem podpirati, da se učilnice vstanové, kjer se tudi naj revneji kolikor je mogoče podučiti in zobraziti zamore.

Ozir vstanovíla šol pa menim, da vaši duhovniki zaslužujejo vaše naj veče zaupanje; oni, deležniki vaše žalosti in radosti, vedeži pomanjkljivosti vašega nravnega življenja in kmetijstva, željni le vašega časnega blagostanja in večnega zveličanja, se podajejo večkrat vsi dreveni in streni iz spovednic med vaše otroke učit jih lepega življenja in prestreč pri njih starih napake. Njih prizadevi imajo večidel šole po Slovenskem zahvaliti bivanje svoje, in kjer jih ni, jih le za to ni, ako oni ne pripomorejo dostojno ali ker se na njih svete ne porajta. (Dalje sledí.)

Življenje slavnih Slovanov.

XVI.

Jan Kolár *).

△ V pesmi, ki so jo Janu Kolárju o pogrebu peli, so besede: „Prerok je umerl“. In zares, Kolár je bil prerok vsim Slovanom, posebno Čehom. Rodil se je 29. julia 1793 na Ogerskem v Mošovcih, županije Turoške. Pervih naukov se je učil v Kremnici in Banski Bistrici (Neusohl). V Požunu se je učil za duhovna. Od ondi je šel v Jeno, kjer je naukom poldrugo leto živel. Na Saksonskem je vídil pervič kraje, nekdaj slovanske, zdaj pa ponemčene, kjer se mu je ljubezen do slovanstva v plamen raznetila. Ondi je zložil perve pesmi (sonete) svojega velikega (lirično-epičnega) dela „Slavy dcera“ (Slave hči), ktero bi ga bilo samo poslavilo, ako ne bi bil nič druzega napisal.

Vernivši se v domovíno je bil Kolár v Banski Bistrici leta 1819 za duhovna posvečen, potem je kaplanoval v Peštu do leta 1849. Dvakrat l. 1841 in 1844 je potoval po Laškem in pervo potovanje v svojem „cestopisu“ natanko popisal. Sad drugega potovanja je bilo delo, na deržavne stroške na svetlo dano: „Staroitalia slovanska“. Pervi del je že med svetom, drugi se ravno natiskuje. Vendar moram pristaviti, opiraje se na mnenje dvéh naj slavnejših jezikoznancov naše dobe, da to delo Kolarjevo za zgodovino slovansko ni tako važno, kakor marsikdo misli, ker pisatelj primerjaje stara imena laških krajev itd. imenom slovanskim, za slovanstvo pre-iskren predaleč sega. To pa mu naj ne pomanjšuje slave in velikih zaslug, ki si jih je za pismenost slovansko in za slovanstvo sploh pridobil, zlasti s svojim izverstnim delom „Slavy dcera“ in s spisom „vzajemnost slovanska“ v časopisu „Hronka“ natisnjenim, v kterem modro napeljuje, kako se naj bi Slovani v pismenosti ali slovstvu vzajemno podpirali in se v govoru poglavitnim narečjem čedalje bolj približevali. To delo, ktero je Kolar pozneje izdal tudi v nemškem jeziku (über die literarische Wechselseitigkeit zwischen den verschiedenen Stämmen und Mundarten der slavischen Nation), se mu mora v posebno veliko zaslugo šteti, ker je ž njim slovanščini neizrečeno koristil.

Sušca-mesca l. 1849 ga je vlada za zaupnega moža iz Pešta na Dunaj poklicala in potem v vseučelišču tega mesta za učitelja staroznanstva slovanskega postavila.

Na povabilo nadvojvoda Meklenoborško-Strelíškega je šel Kolár 1850 najdene malike staroslovanske cerkve Reterske ogledovat in popisovat. S tem delom se je pozneje na Dunaju neprenehoma pečal. Ali komaj je svoje mnenje zastran teh bogov v spisu: „Bogovi Reterski“ na kratko napisal, ga je nemila smert pobrala (24. dan januara 1852) še ne 59 let starega.

Truplo Kolárjevo so Slovani na Dunaju živeči 26. jan. 1852 z velikim sprevodom na pokopališču sv. Marksa slavno in z donečim petjem v českem jeziku pokopali. V častitljiv spomin so dali eno podobo slavnega moža do pers iz mavca, eno pa na bronasti svetinji vliti. To so prodajali in za skupljeni denar slavljeniku dragocen spominek za na grob omislili. Kolár je bil družbenik veliko učenih družb. Za zasluge v pismenosti so mu podelili Franc-Jožefov red.

Nenehoma je delal. Razun velike pesmi „Slavy dcera“, ki je bila že petič natisnjena, je zložil Kolár več manjših pesmic in veliko pridig in jih na svet dal. Tudi je nabiral od mladih nog pesmi naroda slovaškega, ki so bile leta 1834 in 1835 v dveh zvezkih z napisom „narodnie zpievanky“ tiskane.

Po pesmih soditi bi mislil človek, da je bil Kolar korenjak in junak, da malo takih; toda je bil pohleven in mil.

Na kamnitnem spominku v sredini z vdelano železno podobo slavnega pesnika, pod ktero gosli staroslovanske z napisom „Slávy dcera“ v kamen vsekane ležé, se berejo v českem jeziku besede:

Jan Kolár,

c. kr. prof. starovědy slov. na univ. Vídenské, před tím kazatel evang. církve slov. v Pešti, narodil se v Mošovcih dne 29. července 1793, zemřev ve Vídni dne 24. ledna 1852. Isa živ, v srdci celý národ nosil, zemřev, žije v srdci národa celého.

*) Po življenjopisu v časniku »Leipz. illust. Ztg.« t. l.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Tersta 12. marca. Ako se bodo spomladi povsod od Ljubljane do sèm dela na železnici tako marljivo začele delati, kakor se to že tukaj godí, bo le kmalo sopihal hlapon med Ljubljano in Terstom, in pogosto bomo potem obiskovali Teržačani Vas brate Ljubljančane. Kdor je pred nekterim časom šel po cesti proti novem Lazaretu, je imel na desnici stermi hrib, na levici morje, sedaj ni ne hriba ne morja, skopali so hrib, ž njim morje zasuli in prostira se že ravnota ondi, da bi zamoglo malo mestice na njej stati; že so železne šine položene in kolodvor se bo gotovo tudi kmalo začela zidati, ker je sila veliko gradiva za-nj pripravljenega, akoravno se še ne mudí, ker tukaj hiše rasejo bi rekel čez noč, čemur se ni čuditi, ako se pomisli, kako lep kamen se za stavbe lomi. Vzela bo pa železnica celo versto hiš, ki se bodo podreti morale. Razun železnice se dela druga imenitna stavba, podaljšuje in razširjuje se namreč naj imenitniši molo S. Carlo, ki bo skoraj četertinko ure daleč v morje segel in za razkladanje in nalaganje blaga kaj pripraven postal.

Danes vihrajo po vsih barkah slovesna bandera zavolj srečnega ozdravljenja njegovega veličanstva; drevi bo velika svečava.

Iz Ljubljane. Pretekla sabota je bila, kakor po celem cesarstvu, tudi za Ljubljano veselo praznič en dan: obhajala se je veselica, ktera je po telegrafu iz Dunaja došla: da Njih veličanstvo presvetli cesar po prestani nevarni bolezni so pervikrat od doma se podavši v cerkev sv. Štefana se peljali. Bila je ob desetih dopoldne v stolni cerkvi slovesna od g. knezo-škofa peta maša, po kteri se je pesem „Tebe Boga hvalimo“ zapéla, da je vničul hudobni namen in milostno ohranil predrago življenje cesarja. Zvečer je bilo celo mesto krasno razsvitljeno, in v gledišu, tudi pražno osvetljenem, se je prepevala in na veselo naznanilo gosp. deželnega poglavarja: „da je presvitli cesar popolnoma zdrav se popoldne slavno sprejeman v cerkev sv. Štefana peljal“,

mnogokrat ponavljala „cesarska pesem“ od obilo zbrane množice vsih stanov tako nadušeno, da se je očitno tudi v tem razodevala vesela pomemba današnjega dneva.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski časniki naznanjajo slovesno pervo peljanje Njih veličanstva v cerkev sv. Štefana po prestani bolezni. Ob tréh popoldne se je peljal presvitli cesar s svojim očetom iz cesarskega dvora po krasno okinčanih ulicah, ki so bile ljudstva tako polne, da se je vse terlo, v stolno cerkev; kodar koli se je peljal, je donelo nadušeno „vivat“, in namest vojakov so se postavili na dolčno željo cesarja mestjani v versto, med ktero se je cesarjeva kočija peljala; po sprejetim blagoslovu pred velkim oltarjem so se vernili cesar spet domú, ravno tako pozdravljani s klici veselja in vdanosti. Zvečer je bilo mesto razsvitljeno. — Za novo Dunajsko cerkev se je po 9. naznanilu na Dunaji že nabralo 381.251 fl. 35½kr. in 118 cekinov. Cesar Ferdinand so s cesarico vred podarili v ti namen 20.000 fl. — Preklicani stari krajcarji se bojo od 20. tega mesca naprej kupovali cent za 67 fl. v denarni kovnici na Dunaji, v Hall-u na Tiroljskem, v Novem Sadu, v Nagy-Banyi in Oravici; scer jih pa smé vsak, ki jih ima, kot kotlovino prodati. — Vikši c. k. sodnija na Dunaji je določila, da vsak tak je zakotin pisač (Winkelschreiber), ki brez pravíce ljudém proti plačilu spisuje prošnje ali pritožbe, ali kdor ljudí zapeljuje, da prazne pritožbe vlagajo vradnijam, ali da kdor v tacih pismih resníco prevrača. — Napovedan je nov red za gruntne bukve. — Govorí se od osnove 3 novih škofij v našem cesarstvu. — Te dní se je velik hrup zagnal, da je neki Francoz znajdel mašino, ki bo po lastni teži vozove tirala po železnici, brez da bi kurjave treba bilo. Zares važna znajdba! — al, dokler ne srečamo tako tiranih vózov po železnici, je ne verjamemo. — Sliši se, da je znani general Haynau na Dunaji nanagloma umerl. — Dunajsko družtvo zoper terpinčenje žival je povabilo 150 gostov na pojedino konjskega mesa te dní. Konjskemu mesu se godí kot krompirju iz začetka: ljudjé se ga branijo, čeravno od zdrave živine je dobro in zdravo. — Turki so nek zlo hudi, da je mogla vojska zoper Černogorce jenjati, med kterimi v sedanjem stanu ne bo nikdar mirú. Omer-paša se je vmaknul s svojo armado v Albanio, Reis-paša v Niksič, Dervis-paša v Kovienice. Za popotnico je bila Dervis-pašatova armada od Černogorcov še dobro otepena za to, ker je vjetega bolnega Grahovca grozovito vstrelila; Černogorci so ji pobrali za 6000 fl. vrednosti. Vojskovodja Černogorski Juri je 28. febr. razglas izdal, da se vsa vojska razpustí in le nekteri važniši kraji ostanejo obsedeni, — da se popišejo ljudjé, ki so popadali v vojski, da se njih zapušenim vdovam in otrokom pomoč podarí. — Sliši se, da Omer-paša terja, naj Osman-paša plača 10.000 tolarjev globe zato, ker je Sultana premotil, da se zamore Černogora z 10.000 vojaki premagati. — Iz Carigrada se „Terž. čas.“ piše, da zavolj božjega groba Rus zadnji sklep od Sultana terja. Za gotovo se ondi sliši, da na Moldavo-vlaški meji stojí rusovska armada, rusovske barke pa so v Sevastopolu pripravljene po suhem in po morji nad Turčijo vdariti, ako se o omenjeni zadevi ne spolne volja carova. — Sedaj se celò sliši, da bo 10. majnika papež Napoleona v Parizu za cesarja blagoslovil. Govorí se tudi od 30 novih škofij na Francoskem.

Klepec.

(Dalje.)

Junaka išče knez po vojski:
»Kdo ima zdaj gotovo serce,
»Ki nas ubranil bo sramote,
»Z ošabnim Turkom se poskusil?«
Nihče se v vojski ne oglasi.
»Al v vojski celej ni junaka?
»Še zlata tovor mu obljubim.«
Al tiho vse ko pred ostane.
»Gorje sramote za kristjane!
»Obljubim mu jedino hčerko,
»Ki čast otme deželi našej,
»Junak naj krasneji mi bodi!«
To reče, na snubače gleda,
Pa v zemljo gledajo snubači.
Tadaj zapali ogenj kneza,
Sam opasuje ledje staro.
Tù mlajši sin pred njega stopi:
»Jaz sim opasan, dragi oče!
»Dovoli, da grém jaz nad Turka!«
Goreče otec ga objame:
»Koleno moje, sladki sine!
»Le pojdi, pojdi blagoslovljen!
»S teboj se otec tvoj ponaša,
»Ponašajo se dedje stari,
»Ki so neverce tukaj tolkli«.

Pripravil se je tudi Turek.
Izbral tovaršev polovíco
Ostalim na zidovji, vratih
Odkaže slednju svoje mesto,
Posebej še ukaže vodji:
»Ako k preroku v raj odidem,
»Mi pošlji ti nevesto saboj!«
Potem odpreti reče vrata,
Na boj zvihrá ponosno v polje,
Za njim vihrá tovaršev truma.
Kak mu na glavi čalma sije!
Kak bliska v roci damaščinka!
Kovaní noži kak za pasom!
Z rame visi mu šestoperec,
Orožje strašno, bàt nezmeren,
Šestero ima zob železnih,
Ki ž njimi seka smertne rane.

Naproti plane mladi knežič,
Na Turka zabavljivo vpije;
»Le sem, ponočno-hrabri vitez,
»Na luči solnca kaži serce!
»Al mislim da si zadnjo devo
»Junaštvom nočnim to ugrabil!«
Na smeh nategne Turek usta,
Odgovora na to ne dade,
Al divje iz očí zabliska,
Spusti po vragu damaščinko,
Utne mu levo do komolca,
Potem pusti da k otcu teče.

(Dalje sledi.)

Naznanílo.

Peti del »živinozdravstva«, pod imenom »nauk, kako pomagati živini o porodih, in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni, je dodelan. Naročniki ga tedaj zamorejo v tiskarnici gospoda J. Blaznika vsaki dan prejeti; z 28 podobami vred, ki kažejo porodniško orodje in naravne in napčne lege mladega, obseže 6 pôl. Če so nam ktere bukve v slovenskem jeziku potrebne, so gotovo te, ki učé umno pomoč ob porodih živine, da bojo pregnale — gospodarjem v prid — tisto strašno nevédnost, po kteri je dosihmal toliko živine konec vzelo, in kazale pravo pot, se škode obvarovati. — Za tem delom pride 3. del živinozdravstva »nauk o živinoreji« na versto.

Pogovori vredništva.

Gosp. »učiteljskemu prijatlu« na Notrajnskem: Že večkrat smo opomnili, da nemoremo nobenega sostavka v natis dati, o kterem nam pisatelj svojega imena ne razodene, ker vsak lahko razume, da saj vredništvo mora moža poznati, za kterega tudi ono poroštvo prevzame, kadar njegov spis pod kako čerko ali izmišljenim imenom po svetu pošilja. Vaš spis bomo dali natisniti berž ko nam tisti gospod, v kterega imenu je omenjeni sostavek pisan, dopišejo, da so oni porok rečenega.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*